

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 22/5276-3
Saksbehandler: Arve Paulsen
Dato: 07.02.2022

Svar til HOD på oppdrag 62 - vurdering knyttet til videre bruk av Smittestopp

Oppsummering

- HelseDirektoratet mener FHI har anført gode argumenter for å beholde Smittestopp-appen. HelseDirektoratet mener en samlet vurdering taler for å **beholde** appen som en del av den verktøykassen for smittevernberedskap som det vil være klokt å ha den neste tiden.
- Hvis appen skal tas i bruk igjen ved en eventuell fremtidig smittebølge, må det brukes penger på **markedsføring** for å få økt brukermassen. HelseDirektoratet anbefaler at det ved en eventuell fremtidig bølge bevilges minimum 5MNOK til kommunikasjonstiltak og distribusjon i første omgang.
- Ved eventuelt behov for økt bruk av Smittestopp-appen i forbindelse med **økt mobilitet i Europa**, kan det være klokt å ha midler tilgjengelig til nødvendige kommunikasjons- og markedsføringstiltak – anslagsvis 1MNOK.
- HelseDirektoratet anbefaler at en eventuell **videreutvikling** av appen sees i lys av det arbeidet som skal gjøres i etterkant av – og i tråd med – konklusjonene som trekkes av oppdrag 592 del C.

Svaret på oppdraget er utarbeidet på grunnlag av faglige underlag fra Folkehelseinstituttet (FHI) og i dialog med FHI. Underlaget fra FHI finnes også som eget vedlegg.

Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

Endringer i TISK-strategi og regelverk har ført til at ansvaret for smittesporing og informasjon til nærkontakter i større grad er overført til den smittede. Samtidig får stadig flere satt en oppfriskningsdose med koronavaksine. For personer som tester positivt på selvtest, er det ikke lenger behov for å ta en bekreftende PCR-test dersom man har fått oppfriskningsdose eller har to doser og gjennomgått sykdom siste tre måneder. I tillegg er det ikke lenger krav om karantene for noen typer nærkontakter. Det er derfor behov for å vurdere nytteverdien av smittesporing gjennom Smittestopp på kort og lang sikt.

Helse- og omsorgsdepartementet ber med dette HelseDirektoratet i samarbeid med FHI om å vurdere videre bruk av Smittestopp. Det skal konkret vurderes om det er hensiktsmessig å: 1) videreføre bruk av Smittestopp slik den er i dag, 2) videreutvikle Smittestopp slik at også positive selvtester kan utløse varsel til nærkontakter, eller 3) avvike Smittestopp.

HelseDirektoratet

Avdeling prosjekt og tjenstedesign

Arve Paulsen

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

I vurderingen skal det tas hensyn til behov knyttet til beredskap for nye virusvarianter. Registrering av positiv selvtest i Smittestopp må også vurderes opp mot kommunenes løsning for registrering av positive svar på selvtester. Det må her vurderes om det vil være uhensiktsmessig å be smittede registrere selvtest to steder, og det må vurderes hvilken av registreringene som representerer størst nytte. I besvarelsen bes det også om å beskrive hva Danmark og eventuelt andre utvalgte europeiske land har gjort med sine smittesporingsapper.

Departementet ber om at det i besvarelsen fremkommer økonomiske og administrative konsekvenser.

Arbeidet må sees i sammenheng med oppdrag 620 og svar på oppdrag 592 del B.

Frist: 10. februar kl. 12.

Kontaktperson i HOD: Marie Norum Ur (marie-norum.ur@hod.dep.no)

Bakgrunn

Smittesituasjonen i Norge preges nå av at omikronvarianten av SARS-CoV-2 er mer smittsom enn tidligere varianter, men samtidig gir lavere risiko for alvorlig sykdom. Vaksinasjon gir god beskyttelse mot alvorlig sykdom hos de aller fleste, og vaksinasjonsgraden i Norge er høy. FHI's risikovurdering og modellering fra 27. januar viser at vi står overfor en "vinterbølge" av omikronvarianten som anslagsvis kan smitte tre til fire millioner mennesker i den norske befolkningen i løpet av våren. Selv om modelleringene viser økning i antall innlagte pasienter med covid-19, ser det ut til at færre vil trenge intensivbehandling enn tidligere i pandemien. Med utgangspunkt i denne kunnskapen om utviklingen i pandemien, valgte regjeringen 2. februar å lette de fleste tiltakene. De har også informert om at de ønsker å kunne lette ytterligere senest innen 14 dager.

Muligheten for nye virusvarianter er fortsatt et stort usikkerhetsmoment. Det er stor smittespredning i verden som langt overgår tidligere smittenivåer. Dette resulterer i en tilsvarende økning i antall mutasjoner og varianter som oppstår løpende. Spesielle varianter kan oppstå ved langvarig infeksjon hos immunsupprimerte, og potensielt også i dyr. Samtidig er en økende andel av verdens befolkning immunisert, hvilket endrer det evolusjonære seleksjonspresset. Økende immunisering sammen med fortsatt stor smittespredning kan legge forholdene til rette for spredning av nye varianter som kan omgå vaksineeffekt – det er således sannsynlig at nye *spredningsdyktige* varianter vil oppstå. Det er grunn til å tro at immunitet mot alvorlig sykdom vil bestå også mot fremtidige varianter, selv om varigheten av slik immunitet er uvis. Imidlertid vil selv små forskjeller i effekt mot alvorlig sykdom, f.eks. 10-20 % redusert effekt, kunne få store konsekvenser dersom mange smittes over kort tid (mange blir syke samtidig). Det har hittil vist seg svært vanskelig å forutsi virusets evolusjon, og vi har ingen garanti for at fremtidige varianter vil være mindre virulente enn omikron. I høst så vi at risikobildet kan endre seg raskt.

Helsedirektoratet vurderer at det fortsatt er betydelig usikkerhet knyttet til epidemiens videre utvikling, herunder hvilken belastning covid-19 vil utgjøre på samfunnet og helsetjenestene. Norge har nå gått bort fra en lavinsidenstrategi, og målet er å kunne holde samfunnet mest mulig åpent. Dette innebærer at infeksjonssykdommer igjen vil få muligheten til å spre seg som "normalt" – selv om vi kan håpe at gode smitteforebyggende vaner opprettholdes også i en normal hverdag.

Formålet med Smittestopp versjon 2 har, siden lansering i desember 2020, vært å supplere den manuelle smittesporingen, spesielt på steder og i situasjoner hvor man har kontakt med mange mennesker og det kan være vanskelig å drive smittesporing, slik som på kollektivtransport og offentlige samlingssteder. Viktige indikatorer for nytteverdi har tidligere vært om appen bidrar til å bryte

smittekjeder som enten ikke ville blitt oppdaget gjennom manuell smittesporing, eller om appen bidrar til raskere varsling av nærkontakter enn den manuelle smittesporingen.

Andre relevante oppdrag

592 A, B, C – Selvregistrering av selvtester

620 - Overvåkning av covid-19

Faglig underlag fra Folkehelseinstituttet

Oppsummering

- Nye anbefalinger om at varsling av øvrige nærkontakter ikke lenger er nødvendig, jfr. oppdrag 618 del B, gjør bruken av Smittestopp per nå lite relevant for befolkningen.
- Usikkerhet rundt fremtidig utvikling av smitten gjør at det må vurderes å videreføre appen for å ha den i beredskap. En beredskapsløsning vil i tillegg gi mulighet til å implementere ytterligere funksjonaliteter i appen, og dermed øke nytteverdien ved fremtidig bruk samtidig som en vesentlig installert base er oppdatert fra dag null. En slik løsning avhenger av at brukerne ikke avinstallerer appen.
- Vi har i dette oppdraget skissert tre mulige løsninger for Smittestopp: Videreføre appen som nå, videreutvikle Smittestopp med mulighet for å melde om positive selvtester, eller avvikle appen.
- Vi anbefaler alternativet med videreutvikling for å melde om positive selvtester og videreføring av appen som en beredskapsløsning for fremtidige bølger.

FHIs besvarelse er vedlagt som vedlegg.

Helsedirektoratets vurdering

Smittevern faglig vurdering

FHI skriver: Formålet med Smittestopp versjon 2 har, siden lansering i desember 2020, vært å supplere den manuelle smittesporingen, spesielt på steder og i situasjoner hvor man har kontakt med mange mennesker og det kan være vanskelig å drive smittesporing, slik som på kollektivtransport og offentlige samlingssteder. Viktige indikatorer for nytteverdi har tidligere vært om appen bidrar til å bryte smittekjeder som enten ikke ville blitt oppdaget gjennom manuell smittesporing, eller om appen bidrar til raskere varsling av nærkontakter enn den manuelle smittesporingen.

FHI viser til flere forhold som nå gjør at bruk av appen kan oppleves mindre relevant, som at bruken av smittekarantene for nærkontakter er fjernet og ansvaret for smittesporing er nå i all hovedsak enkeltindividets ansvar, Det vises også til at appen oppleves som lite relevant siden personer med oppfriskningsdose ikke anbefales å ta PCR-test, og dermed mister muligheten til å gi beskjed til nærkontakter gjennom appen.

FHI skisserer og vurderer tre alternativer: videreføre appen som nå, videreutvikle Smittestopp med mulighet for å melde om positive selvtester, eller avvikle appen. FHI vurderer at usikkerhet rundt utvikling av pandemien, risiko for nye virusvarianter og fremtidige smittebølger tilsier at videreføring og

videreutvikling av Smittestopp kan være en potensiell nøkkelkomponent i nåværende digital beredskapsstrategi.

Gjennom pandemiperioden har det oppstått nye virusvarianter som har hatt store samfunnsmessige konsekvenser. Som FHI også skriver er muligheten for ytterligere nye virusvarianter fortsatt et stort usikkerhetsmoment. Det er stor smittespredning i verden som langt overgår tidligere smittenivåer. Dette resulterer i en tilsvarende økning i antall mutasjoner og varianter som oppstår løpende. Det har hittil vist seg svært vanskelig å forutsi virusets evolusjon, og vi har ingen garanti for at fremtidige varianter vil være mindre virulente enn omikron. Testing og sporing av nærkontakter vil også i fremtiden være sentrale tiltak for å begrense spredning av eventuelle nye varianter.

Helsedirektoratet mener dette taler for å beholde appen som en del av den verktøykassen for smittevernberedskap som det vil være klokt å ha den neste tiden – i et slags “digitalt beredskapslager”.

Internasjonale forhold og reiser i EU/EØS

FHI skriver i sitt svar på dette oppdraget at det finnes ulike løsninger for selvregistrering og digital smittesporing i de europeiske landene, men at de fleste løsningene er etablert på Apple-Google-rammeverket, som også Smittestopp er. FHI beskriver også at tilbakeføringen til en normalisert hverdag fører til økt mobilitet og reisevirksomhet, og at Smittestopp varsler om mulig smittekontakt i alle EU/EØS-land uavhengig av nasjonal smittesporingsapp.

Dersom Smittestopp avpubliseres eller legges ned vil de som har lastet den ned og som er på reise i EU/EØS, miste muligheten til å bli varslet om at de er mulig nærkontakt til en smittet person. Dersom den reisende blir varslet kan det gjøre at vedkommende er mer oppmerksom på symptomer på covid-19 eller for eksempel eventuelt endrer atferd slik som økt sosial distansering. Vedkommende kan også befinne seg i et land hvor det for eksempel finnes karanteneregler ved eksponering for smitte som gjør at varsling via Smittestopp er relevant, eller isolasjonsregler hvor varslingen vil gi vedkommende tid til å forberede seg på en eventuell situasjon hvor vedkommende får påvist covid-19.

Det er rimelig å anta at reising inn og ut av Norge vil øke det kommende halvåret. Dersom smittestopp-appen avvikles nå, er det grunn til å tro at mange vil avinstallere den fra sine telefoner. Nordmenn som reiser til utlandet, med Smittestopp-appen, vil dermed miste muligheten til å få varsler fra tilsvarende apper i utlandet – og ta nødvendige forholdsregler. Selv om ikke dette kan være eneste avgjørende argument for å beholde appen, trekker det i den retningen.

Kommunikasjonsfaglig vurdering

En kommunikasjonsfaglig vurdering må se på hvordan appen står fram som et attraktivt verktøy for befolkningen, hvilken nytte den kan gi og hvordan den spiller sammen med andre løsninger som brukeren skal forholde seg til.

Appen krever at brukeren har Bluetooth påslått (noen slår av denne kommunikasjonsfunksjonen) og appen utelukker også en viss andel av befolkningen som ikke har moderne nok telefon/operativsystem og/eller er ikke-digital eller uten fødselsnummer eller D-nummer.

FHI peker på at dagens brukermasse dekker om lag halvparten av målgruppen 16+, men denne andelen tar ikke høyde for de ekskluderte gruppene som nevnt over. Det kan antas at den reelle brukerandelen er på *godt over* 50% av målgruppen. Til tross for dette har appen kun registrert 32 750 varsler om smitte siden desember 2020.

Den største andelen av disse varslene ($\approx 76\%$) er blitt sendt etter 1. desember 2021. I samme periode (1. des 2021 - 9. feb 2022) har brukermassen økt med 15%. Det tyder på at effekten av appens varlingssystem er best ved svært høyt smittepress og i liten grad påvirkes av hopp i brukermassen.

Der vi står nå, med høyt smittepress, lav sykdomsbyrde, få tiltak og relativt lang tid til positive tester registreres i appen; er det også en risiko for at mange brukere kan oppfatte varsler fra appen som mindre nyttige selv om det åpnes for selvregistrering av selvtester.

Nytten av appen, herunder å ha den som et beredskaps-verktøy for å varsle *ukjente* nærkontakter, må veies mot kostnadene ved å beholde og utvikle den. I et kommunikasjons-/brukerperspektiv fremstår nytten som lav p.t. og taler for å bruke mindre ressurser på dette tiltaket.

Dersom appen likevel skal videreføres er det helt essensielt at det også bevilges midler til kommunikasjonstiltak. Befolkningen må få god og nok informasjon om hvordan appen virker og ikke virker. Herunder at Bluetooth må være påslått, at man må registrere positiv PCR (og evt. selvtest) manuelt i appen, at den virker i andre land hvis man drar på reise, at personvernet er godt ivaretatt m.m. Ved eventuelt behov for økt bruk av Smittestopp-appen i forbindelse med økt mobilitet i Europa, kan det være klokt å ha midler tilgjengelig til nødvendige kommunikasjons- og markedsføringstiltak – anslagsvis 1MNOK.

Hvis appen skal tas i bruk igjen ved en fremtidig bølge må det brukes penger på markedsføring for å få økt brukermassen. En app som har kostet 17 MNOK å utvikle, og ≈ 0.5 MNOK/mnd i drift fortjener et kommunikasjonsbudsjett på et langt høyere nivå enn det FHI har hatt til nå. Helsedirektoratet anbefaler at det ved fremtidig bølge bevilges minimum 5MNOK til kommunikasjonstiltak og distribusjon i første omgang. Dette er helt essensielt dersom appen skal ha noen som helst sjanse til å bli tatt i bruk på det nivået som trengs for at den skal ha reell verdi i fremtidig smittesporingsarbeid.

Teknisk/utviklingsmessig vurdering

FHI ser for seg å videreutvikle funksjonaliteter i Smittestopp-appen på kort sikt med mulighet for å melde seg smittet basert på positiv selvtest, samt videreføre appen som beredskapsløsning.

Oppdrag 592 handler om selvregistrering av selvtester. Muligheten for å melde seg smittet basert på positiv selvtest, *kan* være en aktuell videreutvikling av Smittestopp-appen, men det må også sees opp mot selvregistreringsløsningenes innebygde funksjon for å registrere og sende varsel til *kjente* nærkontakter.

I oppdrag 592 del C har HOD bedt om at det vurderes hvordan vi på lengre sikt kan få gode løsninger som understøtter nasjonal og lokal overvåking, bedrer informasjonstilgangen til den smittede og varsling av nærkontakter, samt ivaretar TISK-arbeid i kommunene. Dette som beredskap for senere hendelser.

I besvarelsen av det oppdraget er det pekt på de enkelte virksomhetenes digitale strategier, ikke minst det som dreier seg om å forsterke innbyggernes evne til selv å bidra/betjene seg selv. Innbyggeres medvirkning avhenger av brukervennlige verktøy, løsninger som er lett tilgjengelige, som ivaretar personvern og datasikkerhet og med så få innlogginger/registreringer som mulig. Innbyggernes evne til å bidra henger videre sammen med den informasjonen de mottar om betydningen av, og egennyttan av, at de bidrar.

Gitt at Smittestopp-appen beholdes som et beredskapsverktøy, mener Helsedirektoratet det vil være klokt å se på muligheten for hvordan innbygger enklest kan melde seg smittet basert på positiv selvtest. Dette bør gjøres som en del av oppfølgingen av oppdrag 592 del C.

Helsedirektoratets konklusjon/ anbefaling

- Helsedirektoratet mener FHI har anført gode argumenter for å beholde Smittestopp-appen. Helsedirektoratet mener en samlet vurdering taler for å **beholde** appen som en del av den verktøykassen for smittevernberedskap som det vil være klokt å ha den neste tiden.
- Hvis appen skal tas i bruk igjen ved en eventuell fremtidig smittebølge, må det brukes penger på **markedsføring** for å få økt brukermassen. Helsedirektoratet anbefaler at det ved en eventuell fremtidig bølge bevilges minimum 5MNOK til kommunikasjonstiltak og distribusjon i første omgang.
- Ved eventuelt behov for økt bruk av Smittestopp-appen i forbindelse med **økt mobilitet i Europa**, kan det være klokt å ha midler tilgjengelig til nødvendige kommunikasjons- og markedsføringstiltak – anslagsvis 1MNOK.
- Helsedirektoratet anbefaler at en eventuell **videreutvikling** av appen sees i lys av det arbeidet som skal gjøres i etterkant av – og i tråd med – konklusjonene som trekkes av oppdrag 592 del C.

Vennlig hilsen

Jan Arild Lyngstad e.f.
direktør

Arve Paulsen
prosjektleder

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:

Helsedirektoratet, Beredskap @helsedir.no;FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd Utbrudd

Oppdragstekst:

Oppdrag 628 til Helsedirektoratet - vurdering knyttet til videre bruk av Smittestopp

Endringer i TISK-strategi og regelverk har ført til at ansvaret for smittesporing og informasjon til nærkontakter i større grad er overført til den smittede. Samtidig får stadig flere satt en oppfriskningsdose med koronavaksine. For personer som tester positivt på selvtest, er det ikke lenger behov for å ta en bekreftende PCR-test dersom man har fått oppfriskningsdose eller har to doser og gjennomgått sykdom siste tre måneder. I tillegg er det ikke lenger krav om karantene for noen typer nærkontakter. Det er derfor behov for å vurdere nytteverdien av smittesporing gjennom Smittestopp på kort og lang sikt.

Helse- og omsorgsdepartementet ber med dette Helsedirektoratet i samarbeid med FHI om å vurdere videre bruk av Smittestopp. Det skal konkret vurderes om det er hensiktsmessig å: 1) videreføre bruk av Smittestopp slik den er i dag, 2) videreutvikle Smittestopp slik at også positive selvtester kan utløse varsel til nærkontakter, eller 3) avvikle Smittestopp.

I vurderingen skal det tas hensyn til behov knyttet til beredskap for nye virusvarianter. Registrering av positiv selvtest i Smittestopp må også vurderes opp mot kommunenes løsning for registrering av positive svar på selvtester. Det må her vurderes om det vil være uhensiktsmessig å be smittede registrere selvtest to steder, og det må vurderes hvilken av registreringene som representerer størst nytte. I besvarelsen bes det også om å beskrive hva Danmark og eventuelt andre utvalgte europeiske land har gjort med sine smittesporingsapper.

Departementet ber om at det i besvarelsen fremkommer økonomiske og administrative konsekvenser.

Arbeidet må sees i sammenheng med oppdrag 620 og svar på oppdrag 592 del B.

Frist: 10. februar kl. 12.

Kontaktperson i HOD: Marie Norum Ur (marie-norum.ur@hod.dep.no)

Folkehelseinstituttets vurdering

Oppsummering

- Nye anbefalinger om at varsling av øvrige nærkontakter ikke lenger er nødvendig, jfr. oppdrag 618 del B, gjør bruken av Smittestopp per nå lite relevant for befolkningen.
- Usikkerhet rundt fremtidig utvikling av smitten gjør at det må vurderes å videreføre appen for å ha den i beredskap. En beredskapsløsning vil i tillegg gi mulighet til å implementere ytterligere funksjonaliteter i appen, og dermed øke nytteverdien ved fremtidig bruk samtidig som en vesentlig installert base er oppdatert fra dag null. En slik løsning avhenger av at brukerne ikke avinstallerer appen.
- Vi har i dette oppdraget skissert tre mulige løsninger for Smittestopp: Videreføre appen som nå, videreutvikle Smittestopp med mulighet for å melde om positive selvtester, eller avvikle appen.
- Vi anbefaler alternativet med videreutvikling for å melde om positive selvtester og videreføring av appen som en beredskapsløsning for fremtidige bølger.

Vurdering

Nylige endringer i råd og regler for testing har konsekvenser for overvåking av smittesituasjonen nasjonalt og lokalt. Vurdering av hvordan overvåkingen av covid-19 blir på lengre sikt utredes i besvarelsen av oppdrag 620, hvor utarbeidelsen av ny strategi for digital smittevernberedskap beskrives. Oppdrag 620 skisserer mål og tiltak som skal øke evnen til digital smittevernberedskap i nåværende pandemi og i fremtidige helsekriser. Strategien inneholder fem strategiske målbilder og 14 tilhørende tiltak. Strategien gjelder for et femårsperspektiv.

Vi er nå over i en mer normal hverdag der en høy andel av den voksne befolkningen enten er grunnvaksinert eller har fått tre doser. TISK-strategien er nedjustert, smittesporing begrenses til husstandsmedlemmer og tilsvarende nære og omfanget av hurtigtesting/selvtesting har økt. Selv om vaksinasjonsdekningen er god, og tiltakene mot covid-19-epidemien er nedskalert, er det fremdeles usikkerhet knyttet til utviklingen av situasjonen videre.

Smittestopp er avhengig av nedlastninger og registrering av positive tester fra smittede for å være et godt fungerende smittesporings- og varslingsverktøy. Når man ser bort fra antallet som, av ulike årsaker, er ikke-digitale borgere anslås det at omtrent 2,7 millioner norske innbyggere er potensielle brukere av appen. Antallet nedlastninger er per nå omtrent 1,3 millioner. Med dagens strategi og anbefaling om ytterligere nedjustert TISK ser FHI ingen stor smittevernfaglig nytteverdi av bruk av Smittestopp i denne fasen. Ved en vurdering rundt avvikling av appen må likevel potensialet for nye virusvarianter og mulig fremtidig behov for oppjustert TISK tas med i betraktning. Videreføres appen vil man raskt og til rett tid kunne implementere nye funksjonaliteter som brukerne opplever som nyttige og forenkler. Ved en avvikling av Smittestopp vil en eventuell gjenoppsettelse være både tid- og ressurskrevende. En ny relansering av appen vil kreve fornyet nedlastning også av alle nåværende brukere.

Nytteverdi av Smittestopp fremover

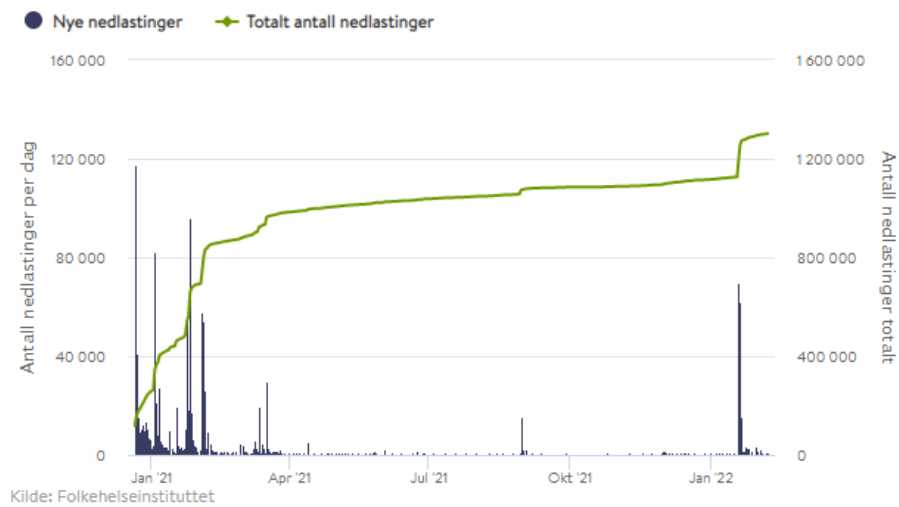
Formålet med Smittestopp versjon 2 har, siden lansering i desember 2020, vært å supplere den manuelle smittesporingen, spesielt på steder og i situasjoner hvor man har kontakt med mange mennesker og det kan være vanskelig å drive smittesporing, slik som på kollektivtransport og offentlige samlingssteder. Viktige indikatorer for nytteverdi har tidligere vært om appen bidrar til å bryte smittetekjeder som enten ikke ville blitt oppdaget gjennom manuell smittesporing, eller om appen bidrar til raskere varsling av nærkontakter enn den manuelle smittesporingen.

Behovet for videreføring av den digitale smittesporingsløsningen Smittestopp må sees i sammenheng med FHIs løpende vurderinger knyttet til TISK-strategien, herunder samfunnets fremtidige behov for å kontrollere pandemien ved å varsle, teste og følge opp personer som kan ha blitt smittet med covid-19. Dette vil nødvendigvis avhenge av hvordan sykdomsbyrden og smittesituasjonen utvikler seg fremover, men er den siste tiden blitt gradvis redusert. Nåværende strategi omhandler kun bruk av testing og isolasjon. Bruken av smittekarantene for nærkontakter er fjernet og ansvaret for smittesporing er nå i all hovedsak enkeltindividets ansvar. I dagens situasjon er det kun husholdningsmedlemmer og tilsvarende nære som anbefales å teste seg, i tillegg til de symptomatiske. Anbefalinger i oppdrag 618B går i retning av å endre til at kun symptomatiske skal teste seg før man om relativt kort tid skal gå over til klinisk indikasjon.

Tilbakeføringen til en normalisert hverdag fører til økt mobilitet og reisevirksomhet. Smittestopp varsler om mulig smittekontakt i alle EU/EØS-land uavhengig av nasjonal smittesporingsapp. Deling av data med andre land er frivillig, og bruker blir bedt om samtykke til deling. Flere europeiske land har utviklet sine egne smittesporingsapper basert på Apple-Google-rammeverket - tilsvarende grensesnitt som Smittestopp bruker. Utrveksling av data gjøres gjennom en felles løsning, geografisk plassert i Europa. Databehandleransvaret hviler på alle landene i felleskap for informasjonen som utveksles.

Smittestopp 2 fikk nylig vesentlig oppmerksomhet etter en informasjonskampanje rettet mot alle landets innbyggere over 16 år via SMS og sosiale medier samt informasjon i webinar og nyhetsbrev til kommuneleger. Den generelle befolkningens bevissthet ble vesentlig økt i forhold til appens eksistens og ny strategi rundt enkeltindividets ansvar for å varsle ukjente nærkontakter. Strategien viste seg svært vellykket, da Smittestopp 2 toppet listen som mest nedlastede app i både Apples AppStore og Googles Play store, uavhengig av kategori. I følge FHIs beregninger er Smittestopp 2 allerede installert på smarttelefonen til rundt halvparten av den potensielle målgruppen, hvilket igjen gir et uvurderlig springbrett for lansering av fremtidig funksjonalitet som blant annet registrering av positiv selvtest og automatisk anonym varsling til ukjente.

Antall nedlastinger av Smittestopp

Vurdering av alternativer

Vi har under skissert opp tre mulige alternativer for Smittestopp fremover.

Tiltak	Fordel	Ulempe
Videreføre drift av Smittestopp	<ul style="list-style-type: none"> Smittestopp 2 har 1.3M aktive brukere, som har full tilgang til nåværende løsning og gis umiddelbar tilgang til eventuelle fremtidige funksjoner. Smittestopp fungerer også i EU/EØS og varsler tilsvarende om smitte til brukere også utenfor Norge 	<ul style="list-style-type: none"> Kan oppleves som lite relevant hos brukerne hvis man ikke lenger skal gi beskjed om smitte til nærkontakter. Opplevs som lite relevant siden personer med oppfriskningsdose ikke anbefales å ta PCR-test, og dermed mister muligheten til å gi beskjed til nærkontakter gjennom appen. Redusert relevans vil kunne føre til avinstallering av appen og medfølgende redusert brukerbase. Hvis innbyggere skruer av app eller bluetooth blir det ikke lagret kontaktnøkler Barn under 16 år kan ikke bruke smittestopp. Det vil løpe kostnader for drift og vedlikehold av appen.
Videreutvikle funksjonaliteter i Smittestopp-appen på kort sikt med mulighet for å melde seg smittet basert på positiv	<ul style="list-style-type: none"> På kort sikt vil det gi mulighet for å anonymt varsle ukjente personer den smittede kan ha vært nær, og å varsle flere personer som kan ha vært nær en smittet 	<ul style="list-style-type: none"> Krever utvikling av ny funksjonalitet. Den smittede må i dag i tillegg registrere i kommunens selvregistreringsløsning. Kan ikke brukes av ikke-digitale innbyggere eller innbyggere uten fødselsnummer eller d-nummer. Henvvisning til oppdrag 592-C. Hvis innbyggere skruer av app eller bluetooth blir det ikke lagret kontaktnøkler. Barn under 16 år kan ikke bruke smittestopp.

selvtest + videreføre som beredskapsløsning	<p>når bekreftende PCR nå begrenses kraftig.</p> <ul style="list-style-type: none"> • På kort sikt vil varsling basert på selvtester bidra til rask smittesporing og varsling av personer som har vært nær i en situasjon med høyt smittetrykk. • Krever utvikling av ny funksjonalitet. • På lengre sikt vil det være et godt beredskapstiltak og ved en ny variant/ny bølge som krever nye tiltak kan løsningen bidra til å få kontroll 	<ul style="list-style-type: none"> • Vil oppleves som lite relevant dersom det ikke lenger er anbefaling om å gi beskjed om smitte til nærkontakter. • Det vil løpe kostnader for drift og vedlikehold av appen.
Avslutte bruken av Smittestopp	<ul style="list-style-type: none"> • Varsling av øvrige nærkontakter er ikke nødvendig med nåværende strategi. Registrering av smitte i appen kan derfor oppleves som unødvendig. • Per nå kan kun positive PCR-tester registreres i Smittestopp. En høy andel av befolkningen tilbys ikke lenger bekreftende PCR-test. • Ingen løpende kostnader. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mister muligheten til å ta appen i bruk ved nye varianter eller smittebølger. • Tap av eksisterende, verdifull brukermasse. • Vil ikke være mulig å reversere dersom det skulle komme nye varianter eller smittebølger.

Usikkerhet rundt utvikling av pandemien, risiko for nye virusvarianter og fremtidige smittebølger tilsier at videreføring og videreutvikling av Smittestopp kan være en potensiell nøkkelkomponent i nåværende digital beredskapsstrategi.

Kostnader ved å drifte Smittestopp fremover

Månedlige utgifter for Smittestopp pr. i dag:

Drift og forvaltning (Netcompany): kr. 300.000,-

Drift og testledelse (Norsk Helsenett): kr. 175.000,-

Utvikling, kommunikasjon, ledelse, fag (FHI): kr. 200.000,-

Totalt kr. 675.000,-.

Kostnader knyttet til ny funksjonalitet for å melde selvtest

Utviklingskostnader i forbindelse med den nye funksjonaliteten påløper seg til kr. 550.000,-.

Løsninger i andre land

Oppdragsteksten ber også om en utredning av tilsvarende løsninger i Danmark og andre relevante land. Det finnes ulike løsninger for selvregistrering og digital smittesporing i de fleste europeiske land, og det er ulikt hvilke formål selvregistrering skal oppfylle. FHI gjør oppmerksom på at overvåkingssystemene for covid-19 er ulike i de ulike land, dette gjelder også de digitale løsningene som er etablert og hvilke typer av tester som inngår. De fleste løsningene er dog implementert på Apple-Google-rammeverket, som også Smittestopp 2 benytter seg av. Grunnet kort frist for besvarelse har FHI ikke hatt mulighet for å se nærmere på de ulike lands løsninger.

Vurdering av sosiale konsekvenser

Bruk av Smittestopp-appen er frivillig og vurderes som svært lite inngripende, ettersom det kun innebærer nedlastning av en mobil applikasjon på telefonen som kjører i bakgrunnen og som enkelt kan slås av og på ved behov. Appen ekskluderer brukere under 16 år og personer som ikke har tilgang til en smart-telefon som oppfyller visse kriterier med tanke på operativsystem. Grunnet dette vil personer som har eldre mobiltelefoner ikke kunne bruke appen. Videre er det, med dagens funksjonalitet, kun personer med en bekreftet PCR-prøve i MSIS som kan melde seg smittet. Det er derfor, med utstrakt bruk av selvtesting, en høy andel av befolkningen som vil ha begrenset nytte av appen. I tillegg er det kun personer med Bank-ID som kan registrere seg som smittet og appen ekskluderer derfor ikke-digitale borgere samt personer uten F- eller D-nummer.

Merknad

FHI ber om at vurderingen i sin helhet, inklusiv grafisk utforming, legges ved i det endelige svaret til HOD.